

Deres referanse: 13/1936

Vår referanse: Eva I. Holt 13/6319

Dato 22.8. 2013

Forslag til ny uførepensjonsordning i offentlig sektor

Vi viser til Arbeidsdepartementets høringsbrev av 21. juni i år der departementet ber om tilbakemelding på forslaget til ny uførepensjonsordning i offentlig sektor.

Tjenestepensjon for offentlig ansatte i stat og kommune har tradisjonelt vært regnet som en god ordning. Ordningen har garantert en pensjon tilsvarende 66 prosent av sluttlønn både for alders- og uførepensjon og vært en del av arbeidstakernes lønnsvilkår.

Vi har forståelse for at offentlig tjenestepensjon må tilpasses som en del av pensjonsreformen og at det derfor er fornuftig å gå over fra bruttopensjon til nettopensjon i den nye uføreordningen. Dette gir en enklere tilpasning til ny uføretrygd i folketrygden – der det nå blir folketrygden som skal utgjøre 66-prosent av tidligere lønn. Vi forutsetter at nivået er avstemt med arbeidstakernes organisasjoner og at det blir gjennomført forhandlinger der dette er nødvendig.

Selv om mye av fokuset i samfunnet er rettet mot yngre mennesker som blir uføre, er det likevel slik at de fleste uføretrygdede er over 50 år. Forebygging – å unngå at både yngre og eldre arbeidstakere faller ut av arbeidslivet – er derfor viktig. For de som likevel ender på uføretrygd er det viktig at pensjonen i utgangspunktet gir et godt utkomme, og legges opp slik at de som makter det kan fortsette med noe inntektsgivende arbeid ved siden av. Forslaget om å harmonisere inntektsavkortingsreglene med ny uføretrygd i folketrygden mener vi derfor er godt.

Nedenfor følger vår tilbakemelding på ytterligere noen punkter i lovforslaget som vi mener vil kunne berøre seniorenene.

Det bør fortsatt være mulig å beregne opptjening av pensjon fram til 70 år, selv om overgang fra uførepensjon til alderspensjon skjer ved fylte 67 år.

Departement foreslår å endre framtidig opptjening av uførepensjon og overgang fra uførepensjon til alderspensjon til 67 år - i stedet for 70 år som i dag. Prinsipielt er det betenkelig at offentlig ansatte som i utgangspunktet har hatt 70 års aldersgrense ikke får medregnet opptjeningstid mellom 67 og 70 år når de blir uføre. Arbeidstakere som har kommet sent inn i arbeidslivet - og som oftest er kvinner - vil kunne tape på en slik ordning fordi de ikke har full opptjening. Ut fra et rent teknisk/administrativt synspunkt ser vi likevel at dette kan være fornuftig, da det gir enklere og mer oversiktlige beregningsregler.

For å unngå å ramme arbeidstakere som kom sent inn i arbeidslivet foreslår *Statens seniorråd* i stedet at man faktisk skiller mellom opptjening og overgang til alderspensjon. Selv om overgang til alderspensjon skal skje ved 67 år kan medlemmene fortsatt få medregnet opptjening fram til 70 år – hvis de har behov for det.

Uførepensjon som en risikoordning vil bidra til å hindre mobilitet i arbeidsmarkedet

Departementet ber høringsinstansene om å uttale seg om hvordan vi stiller oss til å la uføreordningen i offentlig sektor bli en ren risikoordning/forsikringsordning som bare dekker de som faktisk er ansatte i offentlig sektor - ikke de som har jobbet der tidligere og har en såkalt «opsatt rett». Vi mener at forslaget er meget uheldig.

Med en risikoordning i offentlig tjenstepensjon kan eldre arbeidstakere i offentlig sektor, som ønsker å bytte til privat sektor på slutten av karrieren, risikere å «miste» kanskje 20-30 års opptjening. Slike regler vil derfor bidra til «innelukking» - til å hindre mobilitet i arbeidsmarkedet – slik at arbeidstakere som har jobbet lenge i offentlig sektor, ikke våger å bytte til jobb i privat sektor. Tilsvarende vil en slik ordning ved konkurranseutsetting av offentlig virksomhet, for eksempel innen pleie- og omsorg, ramme eldre arbeidstakere svært hardt.

Departementet er opptatt av å få til et likere regelverk mellom offentlig og privat tjenstepensjon og at ingen skal komme uforholdsmessig godt ut. Så vidt vi kjenner til er uføredekning i privat tjenstepensjon relativt lite utbredt i dag. Før en risiko/forsikringsordning kan erstatte en uførepensjonsordning i offentlig tjenstepensjon bør det derfor innføres en lovpålagt og like god uføreordning i privat sektor.

Regelen om uførepensjon pga. alderssvækkelse kan oppheves

Departementet foreslår å oppheve regelen om rett til uførepensjon fra fylte 64 år pga. alderssvækkelse. I dag åpner denne regelen for at arbeidstakere som ikke er kvalifisert for uførepensjon fra folketrygden, likevel kan få 100 prosent uførepensjon fra offentlig sektor. Vi er enige i at denne regelen kan oppheves.

Som departementet viser til, har offentlige ansatte rett til AFP. Så lenge reglene for AFP i offentlig sektor er utformet slik de er i dag, er vi enige i at det ikke er behov for denne ordningen lenger. Vi vil imidlertid påpeke at dette forutsetter at dagens AFP-regler består eller at nye regler utformes slik at de lavtlønte «sliteryrkene», for eksempel innen for pleie- og omsorgssektoren, ivaretas på en god måte.

Vennlig hilsen

Ivar Leveraas

leder av Statens seniorråd

Sølvi Sæle

sekretariatsleder